

**UCHWAŁA XV/158/12
RADY GMINY WYSZKI**

z dnia 30 października 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806, z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568, z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759, z 2005 r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457, z 2006 r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337, z 2007 r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218, z 2008 r. Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458, z 2009 r. Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241, z 2010 r. Nr 28 poz. 142, Nr 28 poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281 oraz z 2012 r. poz. 567) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887, Nr 288, poz. 1690 oraz z 2012 r. poz. 579) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Wójtowi Gminy Wyszki.

§ 3. Traci moc uchwała Nr VI/39/07 Rady Gminy Wyszki z dnia 29 czerwca 2007 r. w sprawie Gminnego Programu Terapii i Profilaktyki nad Dzieckiem i Rodziną w Gminie Wyszki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Janusz Wyszzyński

Rozdział 1.

Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany w związku z obowiązującą od 1 stycznia 2012 r. ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Program powstał w oparciu o systematycznie dokonywane rozpoznanie problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy sytuacji w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną na poziomie lokalnym.

Program jest ukierunkowany przede wszystkim na problemy: małoletnich matek, rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-6 lat, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (dziecko chore przewlekle, niepełnosprawne, z zaburzeniami zachowania), rodzin w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów, takich jak: alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo.

Rodzina stanowi podstawowe środowisko człowieka, oddziałujące w istotny sposób na rozwój i wychowanie młodego pokolenia. Jest wspólnotą osób i jednocześnie instytucją ogólnoludzką, spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Stanowiąc podstawową formę współżycia ludzi i integralną część każdego społeczeństwa, jest najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Rodzina to pomost pomiędzy jednostką a społeczeństwem, a jej instytucjonalny charakter zawiera się w tym, że jest jednostką prawną, gospodarczą i społeczną.

Każda rodzina codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązując własne problemy. Są też takie, które nie potrafią w pełni realizować swych funkcji oraz rozwiązywać swoich sytuacji kryzysowych. Są to rodziny dysfunkcyjne. Dysfunkcyjność rodzin dotyczyć może różnego zakresu realizowanych zadań. Może to być dysfunkcja całkowita oznaczająca, że w rodzinie występują kompletne niepowodzenia w realizacji zadań i muszą ją w tym zastąpić wyspecjalizowane rodziny lub instytucje.

Trudne warunki materialne, nierozwiązane problemy, niedostatki w zakresie spełnianej przez rodzinę funkcji opiekuńczej, niewydolność wychowawcza, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, rozpad rodziny, zrywanie się więzi rodzinnych i zanikanie poczucia odpowiedzialności, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz. Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować wszystkie siły i środki społeczne.

Znaczenie rodziny dla społeczeństwa pociąga za sobą odpowiedzialność państwa za jej wspieranie i umacnianie. Celem polityki społecznej w odniesieniu do rodziny jest oddziaływanie na jej otoczenie oraz instytucje z nią powiązane. Polityka społeczna państwa szczególnie ważną rolę odgrywa w środowisku lokalnym w organizowaniu pomocy rodzinie. Rodzina jako całość powinna być adresatem działań pomocowych, a jej wzmacnianie powinno być traktowane jako zasadnicza dyrektywa przy planowaniu i realizowaniu wsparcia.

Rozdział 2.

Diagnoza

Dane statystyczne Urzędu Stanu Cywilnego w Wyszki dotyczące sytuacji demograficznej na przestrzeni trzech ostatnich lat przedstawiały się następująco:

Tabela 1 . Stan ludności Gminy Wyszki w latach: 2009, 2010, 2011

Wyszczególnienie	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
-------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Mieszkańcy ogółem	4980	4931	4863
w tym:			
Kobiety	2469	2437	2406
Mężczyźni	2511	2494	2457

Źródło: opracowanie własne.

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej oraz powstawania nowych miejsc pracy w środowisku lokalnym ważną kwestią społeczną naszej gminy nadal pozostaje bezrobocie.

Tabela 2 . Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Podlaskim

Wyszczególnienie	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Bezrobotni - ogółem	107	122	139
Bezrobotni długotrwale	43	61	71
Bezrobotni z prawem do zasiłku	13	6	17

Źródło: opracowanie własne.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Analizując wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc na przestrzeni trzech ostatnich lat były: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm jak również bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Według analizy pracowników socjalnych w większości rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych przy zapewnieniu wsparcia ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, szkoły i kuratorów sądowych rodzina jest w stanie realizować swoje funkcje, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Zawsze jednak istnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez instytucje okażą się niewystarczające, między innymi z uwagi na brak współpracy rodziny. Zatem w sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd rodzinny może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej.

Dane o korzystających z pomocy społecznej w gminie na przestrzeni ostatnich trzech lat przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3 . Świadczenia z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	417	514	497
Liczba świadczeń pieniężnych	560	787	552
Liczba świadczeń niepieniężnych	40367	39242	40171
Liczba rodzin	287	305	267

Liczba osób w rodzinach	1031	1134	1020
Główne powody przyznania pomocy społecznej			
PRZYCZYNY ŚWIADCZEŃ			
Ubóstwo			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	304	322	318
Liczba świadczeń pieniężnych	82	77	89
Liczba świadczeń niepieniężnych	225	246	230
Liczba rodzin	162	153	163
Liczba osób w rodzinach	691	643	654
Bezrobocie			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	94	100	103
Liczba świadczeń pieniężnych	63	53	56
Liczba świadczeń niepieniężnych	32	48	48
Liczba rodzin	62	62	65
Liczba osób w rodzinach	196	206	203
Niepełnosprawność			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	92	101	100
Liczba świadczeń pieniężnych	45	50	52
Liczba świadczeń niepieniężnych	48	52	50
Liczba rodzin ogółem	62	65	70
Liczba osób ogółem w rodzinach	195	197	199
Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	112	113	122
Liczba świadczeń pieniężnych	73	69	79
Liczba świadczeń niepieniężnych	59	64	64
Liczba rodzin	81	91	93
Liczba osób w rodzinach	265	279	275
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	18	32	27
Liczba świadczeń pieniężnych	6	5	7
Liczba świadczeń niepieniężnych	10	22	16
Liczba rodzin	10	15	15
Liczba osób w rodzinach	31	44	58
w tym:			
Rodziny niepełne			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	11	17	16
Liczba rodzin	5	9	9
Liczba osób w rodzinach	20	31	31
Alkoholizm			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	24	23	21
Liczba świadczeń pieniężnych	14	8	7
Liczba świadczeń niepieniężnych	10	15	14

Liczba rodzin	19	18	14
Liczba osób w rodzinach	57	54	41
Potrzeba ochrony macierzyństwa			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	207	241	262
Liczba świadczeń pieniężnych	28	31	39
Liczba świadczeń niepieniężnych	194	226	242
Liczba rodzin			
w tym wielodzietność			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	209	246	225
Liczba świadczeń pieniężnych	19	22	20
Liczba świadczeń niepieniężnych	191	225	205
Liczba rodzin	81	89	90
Liczba osób w rodzinach	466	504	502
Zdarzenia losowe			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	6	3	7
Liczba świadczeń pieniężnych	4	2	5
Liczba świadczeń niepieniężnych	2	2	2
Liczba rodzin	2	1	2

Źródło: opracowanie własne.

Głównym powodem przyznawania pomocy jest ubóstwo, przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych. Uwagę zwraca również grupa osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności. Są to nie tylko osoby starsze, ale też dzieci i młodzież.

Rozdział 3. Zasoby gminy

Gmina Wyszki prowadzi wiele inicjatyw na rzecz wspierania rodziny między innymi poprzez realizację działań podejmowanych przez instytucje i organizacje wspierające:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyszkach (Punkt Konsultacyjny)
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Gminy Wyszki,
- Młodzieżowa Rada Gminy Wyszki,
- Zespół Szkół w Wyszkach, Szkoła Podstawowa w Strabli, Szkoła Podstawowa w Topczewie,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Wyszkach,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Dzielnicowy Rewiru Wyszki,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wyszkach,
- Parafie z terenu gminy,
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży,
- Caritas Diecezji Drohiczyńskiej,
- Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza w Niewinie Borowym,

- Uczniowski Klub Sportowy „ISKRA”,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Podlaskim,
- Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Bielsku Podlaskim.

Rozdział 4. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Strategie i gminne programy -Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, -Działalność GKRPA, -Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, -Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje osób działających na rzecz rodziny, -Podwyższenie kryterium dochodowego do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej, -Funkcjonowanie na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej, -Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych, pedagoga, dzielnicowego, -Baza instytucji wspierających rodzinę, -Dostęp do obiektów sportowych, działalność klubu sportowego, -Oferta imprez kulturalnych oraz sportowych, -Dostępne poradnictwo, -Współpraca szkół z rodzicami, -Punkt Konsultacyjny (psycholog, terapeuta uzależnień), -Oferty kulturalne skierowane do rodzin-festyny, pikniki, -Działalność parafii skupiająca młodzież, 	<ul style="list-style-type: none"> - Wysoki wskaźnik ubóstwa, -Wzrost kosztów utrzymania rodzin, -Rozległy teren gminy oraz brak komunikacji, -Ograniczony czasowo pobyt dziecka w przedszkolu, -Ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę, -Brak mieszkań chronionych i lokali socjalnych, -Wzrost zadań zleczanych samorządom gminnym, -Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, -Niechęć młodzieży do korzystania z dostępnych form spędzania czasu wolnego, -Bierna postawa członków rodziny wobec problemów występujących w rodzinie, -Utrudniony dostęp do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, -Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, -Brak świetlicy socjoterapeutycznej, klubów młodzieżowych na terenie gminy,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Działania podejmowane na rzecz rodziny, -Nowe miejsca pracy w środowisku lokalnym, -Zmiana świadomości społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, -Utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej, -Utworzenie grupy wsparcia dla rodzin „problemowych”, - Pozyskiwanie środków z zewnątrz na aktywizację rodzin zagrożonych wykluczeniem, projekty finansowane ze środków unijnych, - Zatrudnienie asystenta rodziny, -Rozwój wolontariatu, -Funkcjonowanie organizacji pozarządowych, -Zakładanie żłobków przez osoby fizyczne, -Organizowanie dzieciom czasu wolnego, -Wolontariat 	<ul style="list-style-type: none"> -Ograniczony czas pracowników socjalnych na pracę z rodziną, -Rozluźnienie więzi, zanik tradycji rodzinnych, wyjazdy rodziców zagranicę, - Nasilanie się zjawisk patologicznych (przemoc, alkoholizm, łamanie norm prawnych, narkomania), -Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na szkołę i instytucje, -Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, korzystanie ze świadczeń „z pokolenia na pokolenie”, -Brak środków finansowych na zatrudnienie asystenta rodziny i tworzenie rodzin wspierających, -Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

Źródło: opracowanie własne.

Rozdział 5. Cele Programu

Celem głównym Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dziecka w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin,
2. Pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
3. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji,
4. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
5. Wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
6. Wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
7. Podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
8. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
9. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.
10. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Rozdział 6. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Realizacja Programu odbywać się będzie na zasadach współdziałania z jednostkami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Realizacja działań zawartych w Programie odbywać się będzie w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych obowiązywania Programu, czyli w latach 2013-2015.

Zadania Programu:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny poprzez podejmowanie działań takich, jak: udział w kampaniach, seminariach i konferencjach promujących wartość rodziny, propagowanie idei wolontariatu, udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem, tworzenie programów profilaktycznych, zamieszczanie artykułów w lokalnej prasie oraz na stronie internetowej, udostępnianie ulotek, plakatów.

2. Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez: pracę z rodziną, specjalistyczne poradnictwo (psychologiczne, pedagogiczne, prawne), udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej (dożywianie dzieci w szkołach, zasiłki z pomocy społecznej, stypendia socjalne, wyprawki szkolne, dodatki mieszkaniowe), organizowanie czasu wolnego dzieciom (świetlica socjoterapeutyczna, kolonie, wycieczki, spotkania, imprezy), tworzenie grup wsparcia i grup samopomocy, praca socjalna z rodziną, pomoc asystenta rodziny, finansowanie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo- wychowawczej.

3. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny poprzez następujące działania: współpraca szkół, policji, służby zdrowia, sądu, kuratorów, GOPS, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, GOKSiT, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, współpraca z PCPR w zakresie pieczy zastępczej, doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników instytucji realizujących zadania Programu), zlecenie osobom profesjonalnie przygotowanym, instytucjom oraz organizacjom pozarządowym wykonywania zadań na podstawie umów cywilnoprawnych.

Rozdział 7. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszki przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Gminy Wyszki,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki oświatowe i kulturalne,
- Policja,
- Niepubliczny ZOZ w Wyszkach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim,
- organizacje pozarządowe.

Rozdział 8. Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie w ramach:

1. środków własnych gminy (zaplanowanych na dany rok budżetowy na realizację Programu oraz pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych)
2. dotacji przekazywanych z budżetu państwa
3. środków pozabudżetowych.

Rozdział 9. Monitorowanie

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu. W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkach będzie przedkładał Radzie Gminy raport z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.